

TRUMM-BERGMANS' KLEIVoorZIENING 1915-1917

door Jos Engelen

De oorlogssituatie in 1914-1918 veroorzaakte bij een bedrijf als Trumm in Zuid-Nederland grote problemen. Immers Nederland zat, neutraal zijnde, ingeklemd tussen twee landen, die nauw bij de oorlog betrokken waren, nl. Duitsland en België, twee traditionele exportlanden van de belangrijkste grondstof die een kleipijpenbakker nodig had: de klei.

Vooraf de omgeving van Namen, de Andenneregio, had veel in deze oorlog geleden en voor kleileveringen waren exportvergunningen van de Duitsers noodzakelijk, die maar mondjesmaat verstrekt werden. Daarom gaat Jacques Bergmans op zoek naar alternatieven, die wij per fabrikant in chronologische volgorde in telegramstijl zullen behandelen:

1 W. Schottler, Ehrenbreitstein a/d Rhein:

- *De ons toegezonden klei is te vet. De pijpen vervormen te zeer. Zodra wij weer magere Andenner klei kunnen krijgen, kan die misschien gemengd worden met de witte vette Robinson klei. Kijk of U ons een grotere hoeveelheid van goede kwaliteit maar magere kunt leveren. In het verleden hebt U verschillende wagons geleverd zowel vette als magere.*
- *Wij hebben de ons toegezonden monsters Winkelser en Niederselterser klei ontvangen en hopen U binnen 10 dagen het resultaat van onze proefneming daarmee te kunnen mededelen.*
- *Stuur ons een prijsopgave van prima gele klei voor rode pijpen.*
- *Stuur ons zo snel mogelijk: één wagon I^A Niederahrer gele klei en één wagon I^A witte Robinson klei. Zorg, dat de wagons geen resten kolen bevatten zodat de klei niet verontreinigd wordt.*
- *Een monster van de gele klei hebben wij niet ontvangen.*
- *De bestelde Robinson klei moet vet zijn.*
- *Houdt voor ons in nota voor spoedige levering één wagon à 5000 kilo Robinson klei vet en één wagon à 5000 kilo Robinson klei mager.*
- *Stuur de bestelde gele klei zo snel mogelijk en evenzo de 3 andere wagons. Er is haast bij!*
- *Offerte ontvangen maar wij kunnen dezelfde klei elders goedkoper krijgen.*

2 Peter Captain in Urbar

- *Stuur ons zo snel mogelijk als proef een wagon à 10.000*

kilo vormvaste klei IIe soort à 35.00 Mark.

- *W. Schottler deelde ons mee, dat U de bestelde wagon niet kunt leveren. Kunt U nooit meer leveren?*

3 J.P Witgert in Ransbach

- *Stuur ons zo snel mogelijk een wagon à 10.000 kilo vette witte pijpaaarde en een wagon à 10.000 kilo magere witte pijpaaarde.*

4 Jan Dekker in Wormerveer

- *Stuur ons zo spoedig mogelijk als proef t.b.v. Knoedgen-Hillen in Bree 1000 kilo China klei, in dezelfde kwaliteit als wijzelf gebruiken. Stuur per stoomboot Oomes franco wal Bree.*

5 Pieter Schoen en Zoon, verffabrikant te Zaandam

- *Stuur ons als proef 100 kilo China klei met prijsopgave voor duizend kilo en voor 1000 kilo.*
- *Uw prijs voor China klei is te hoog. Wij betalen elders nog geen f3,- per 100 kg.*

6 Felix Philippart in Andenne

- *Offerte op 17-11-1917:*
Terre grasse pour pipe f15,- la tonne
Terre grasse ordinaire f10,- la tonne.

Bronnen: Privé-archief Trumm-Bergmans, Correspondentie en prijsboek.

TENTOONSTELLING

OPENLUCHTMUSEUM HET HOOGELAND, WARFFUM

P I J P , P R I S E E N P R U I M

Columbus 1492-1992 Amerika

Grepen uit de geschiedenis van de tabak,
in het bijzonder in Stad en Ommelanden 1590-1990.

Seizoententoonstelling 28 maart - 31 oktober 1992

Geopend dinsdag/zaterdag 10-17 uur

zondag 13-17 uur

maandag gesloten.